

तादी गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ७

संख्या : ७

मिति : २०८०।११।२९

भाग – २

तादी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

खरानीटार, नुवाकोट

वागमती प्रदेश, नेपाल

तादी गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम तादी गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ।

गाउँपालिकाबाट कार्यान्वयन गरिने सार्वजनिक निर्माणसँग सम्बन्धित आयोजना/परियोजना/योजना/ कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन प्रक्रियालाई व्यवस्थित बनाउनको लागि उपभोक्ता समितिहरूको दर्ता, नविकरण,

नियमन एवम् खारेजी सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७५ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरि तादी गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाले देहाय बमोजिमको कार्यविधि, २०८० रहनेछ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यो कार्यविधिको नाम उपभोक्ता समिति दर्ता सम्बन्धि कार्यविधि, २०८० रहनेछ।
(२) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति बाट प्रारम्भ हुनेछ।
२. **परिभाषा:** विषय र प्रशंगले अन्यथा अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,
(क) "अध्यक्ष" भन्नाले उपभोक्ता समितिको अध्यक्षलाई जनाउनेछ।
(ख) "आयोजना" भन्नाले गाउँपालिका मातहत वा सो अन्तर्गतको पुर्ण वा आंशिक लागत साझेदारीमा सञ्चालित आयोजना/परियोजना/योजना/ कार्यक्रमलाई जनाउनेछ।
(ग) "उपभोक्ता" भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने क्षेत्र भित्रका व्यक्तिलाई जनाउने छ।
(घ) "उपभोक्ता समिति" भन्नाले आयोजनाको निर्माण सञ्चालन व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि उपभोक्ताले आफूहरु मध्येबाट गठन गरेको समितिलाई जनाउनेछ।
(ङ) "गाउँपालिका" भन्नाले तादी गाउँपालिकालाई जनाउनेछ।
(च) "ठुला मेसिनरी तथा उपकरण" भन्नाले ठुला मेसिनरी उपकरणहरु जस्तै- बुलडोजर, एक्साभेटर जस्ता श्रममुलक प्रविधिलाई विस्थापन गर्ने खालका उपकरणलाई जनाउने छ।
(छ) "सम्झौता" भन्नाले आयोजनाको निर्माण सञ्चालन व्यवस्थापन एवम मर्मत सम्भार गर्नुको लागि कार्यलय र उपभोक्ता समिति बिच भएको लिखित करारनामा वा कबुलियतनामालाई जनाउनेछ।
(ज) "दर्ता अधिकारी" भन्नाले गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा संघ संस्था दर्ता गर्ने अधिकार प्राप्त अधिकारी लाई जनाउनेछ।
३. **उपभोक्ता समिति दर्ता गर्नुपर्ने:** (१) प्रचलित कानून बमोजिम गाउँपालिका स्तरीय आयोजनाको लागि गठन भएका उपभोक्ता समितिको दर्ता गाउँपालिकामा वडा स्तरीय आयोजनाको लागि गठन भएका उपभोक्ता समितिको सम्बन्धित वडा कार्यालय मार्फत गाउँपालिकामा दर्ता गर्न देहाय बमोजिमका कागजपत्र सलग्न गरि अनुसूचि- १ बमोजिमको ढाँचामा दर्ताको लागि निवेदन दिनुपर्नेछ।
(क) दर्ता गर्ने विषयमा अधिकार प्रत्यायोजन गरेको निर्णय,
(ख) आमभेलाको निर्णय र सोको एकप्रति फोटो,
(ग) कार्यसमितिका पदाधिकारीहरुको नागरिकताको प्रतिलिपि,

(घ) अनुसूचि-४ बमोजिमको ढाँचामा २ प्रति विधान।

(२) माथि उल्लेखित कागजातहरूको आवश्यक जाँचबुझा गरि अधिकारीले सम्बन्धित उपभोक्ता समितिलाई अनुसूचि-२ बमोजिमको ढाँचामा दर्ता प्रमाणपत्र उपलब्ध गराइनेछ।

४. **दर्ता नम्बर उपलब्ध गराउनु पर्ने:** दर्ता अधिकारीले आफ्नो कार्यलयमा दर्ता भएका उपभोक्ता समितिलाई दर्ता नम्बर प्रमाणपत्रमा खुलाउनुपर्नेछ।
५. **दर्ता नभइ योजना सम्झौता नहुने:** कार्यविधिको दफा (३) बमोजिम दर्ता नभएका उपभोक्ता समितिसँग गाउँकार्यपालिका वा वडा कार्यालयले योजना सम्झौता गर्ने छैन।
६. **उपभोक्ता समिति नविकरण सम्बन्धि व्यवस्था:** (१) सार्वजनिक निर्माणको लागि गठन भएको उपभोक्ता समिति प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको वा सुचिकरण भएको अवस्थामा निरन्तर रहिरहने छन्। यस्ता समितिहरू बर्षिक रूपमा नविकरण गरेको आधारमा आयोजना कार्यान्वयनमा संलग्न रहनेछन्। नविकरण गर्नको लागि सम्बन्धित उपभोक्ताहरूको आमभेला गराइ उपभोक्ता समितिलाई निरन्तरता दिने निर्णय भएको हुनुपर्नेछ।
(२) उपभोक्ता समितिलाई निरन्तरता दिने वा नदिने विषयमा सम्बन्धित उपभोक्ता समितिले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको सामान्यतया प्रथम त्रैमासिक भित्र निर्णय गर्नु पर्नेछ।
७. **उपभोक्ता समितिको सुचिकरण गर्ने:** दर्ता अधिकारीले आफ्नो कार्यलयमा दर्ता हुन आएका उपभोक्ता समितिहरूको लगत अनुसूचि- ३ को ढाँचामा राख्नुपर्नेछ।
८. **उपभोक्ता समितिको अनुगमन नियमन सम्बन्धि व्यवस्था:** (१) गाउँपालिकाले नियमानुसार दर्ता भएका उपभोक्ता समितिको अनुगमन नियमन गर्न सक्नेछ।
(२) अनुगमन गर्ने क्रममा प्रचलित कानूनको वरिष्ठता हुनेगरि कुनै कार्य गरेको पाइएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो समितिलाई सचेत गराउने वा दर्ता खारेजी वा दुवै कारबाहीको लागि आदेश दिन सक्नेछ।
९. **अन्य संस्थाबाट समेत कार्य गराउने सकिने:** (१) यस कार्यविधि बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट गरिने कार्यहरू सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, सामुदायिक स्तरका सहकारी संस्थाहरू, जल उपभोक्ता संस्था, आमा समुह, कृषक समुह लगायतका कानून बमोजिम दर्ता भएका अन्य सामुदायिक संघसंस्था वा समितिहरू जस्ता संस्थाहरूलाई आफ्नो विषय क्षेत्र सँग सम्बन्धित आयोजनामा स्थानीय उपभोक्ताहरूको आमभेलाबाट निर्णय भइआएमा यस कार्यविधि बमोजिम कार्य गराउन सकिनेछ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवस्थामा छुट्टै उपभोक्ता समिति दर्ता गर्नु पर्नेछैन।

१०. **जिम्मेवारी र अभिलेख हस्तान्तरण:** (१) उपभोक्ता समिति पुनःगठन हुदाको अवस्थामा आर्थिक कारोबारको विवरण माइन्सुट लगायतका अभिलेख पुनर्गठित समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ।आयोजना सम्पन्न भएछि सार्वजनिक निर्माण सँग सम्बन्धित कागजात गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ।
११. **उपभोक्ता समितिको एकीकृत लगत राखिने:** दर्ता भएका उपभोक्ता समितिको एकीकृत लगत गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा राखिनेछ।
१२. **कार्यविधिमा संशोधन:** यस कार्यविधिमा गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्न सक्नेछ।
१३. **बाध अडकाउ फुकाउन सक्ने:** यस कार्यविधिका उल्लेखित मापदण्डको कुनै प्रावधानको कार्यान्वयनमा दुविधा उत्पन्न भइ कार्यालयमा बाध आइपरेमा गाउँपालिकाले बाध अडकाउ फुकाउ गर्न सक्नेछ।
१४. **बचाउ र लागु हुन:** (१) यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुरा यसै कार्यविधि अनुसार र उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानून अनुसार हुनेछ।(२) यस कार्यविधिमा उल्लेखित कुनै कुरा संघीय र प्रादेशिक कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ।

अनुसूचि-१
दफा ३ सँग सम्बन्धित

श्रीमान गा.पा अध्यक्षज्यू
तादी गाउँपालिका

मिति:

विषय: उपभोक्ता समिति दर्ता गरि पाउँ।

प्रस्तुत विषयमा तादी गाउँपालिकाको आ. व. का लागि स्वीकृत योजना कार्यान्वयनको लागि मिति..... मा उपभोक्ता समिति गठन गर्ने निर्णय भएकोले नियमानुसार उपभोक्ता समिति दर्ताको लागि देहायका कागजात सहित यो निवेदन पेश गरेको छु।

उपभोक्ता समितिको नाम:

ठेगना:

अध्यक्षको नाम:

अध्यक्षको सम्पर्क नम्बर:

संलग्न कागजातहरू:

१. दर्ता गर्ने विषयमा अधिकार प्रत्यायोजन गरेको निर्णय,
२. आमभेलाको निर्णय र आमभेलाको एकप्रति फोटो,
३. कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको नागरिकताको प्रतिलिपि,
४. अनुसूचि-४ बमोजिमको ढाँचामा २ प्रति विधान।
५.

निवेदक

अनुसूचि-२
दफा ३ सँग सम्बन्धित
उपभोक्ता समिति दर्ता प्रमाणपत्र
तादी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यलय,
खरानीटार, नुवाकोट

दर्ता नं.

मिति:

यस गाउँपालिकाको वडा नं ... टोल..... मा
कार्य गर्नको लागि मिति मा सम्बन्धित उपभोक्ताहरूको आमभेलाबाट
उपभोक्ता समिति गठन गर्ने निर्ण सहित दर्ताको लागि निवेदन प्राप्त भएको हुदा यस कार्यलयको
मिति को निर्णय अनुसार
उपभोक्ता समिति दर्ता गरि यो प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ।

अनुसूचि-३
दफा ७ सँग सम्बन्धित
उपभोक्ता समितिको सूचिकरण दर्ता किताब

क्र. स.	आयोजनाको नाम र ठेगाना	आयोजनाले समेट्ने क्षेत्र	समितिको नाम	उपभोक्ता समितिको गठन	उपभोक्ता समितिको पदाधिकारीहरूको नाम	कैफियत

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूचि-४

..... उपभोक्ता समितिको विधान

प्रस्तावना: स्थानीय स्तरमा उपलब्ध श्रम, सीप, स्रोत साधन तथा अवसरलाई अधिकतम परिचालनबाट रोजगारी सिर्जना, सहभागितामूलक योजना तर्जुमा गरी आफ्नो टोल वा वस्तीको समग्र विकास मार्फत गाउँको विकासमा ठोस योगदान पुर्याउने उद्देश्यले यस

..... उपभोक्ता समिति गठन गरी परिचालन गर्न यो विधान बनाइएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यो उपभोक्ता समितिको नाम

..... हुनेछ।

(२) यो विधान उपभोक्ताहरूको आम भेलाबाट अनुमोदन भई वडा कार्यालय वा गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयबाट स्वीकृती भएको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विधामा,

(क) "समिति" भन्नाले..... उपभोक्ता समितिलाई सम्झनुपर्छ।

(ख) "विधान" भन्नाले उपभोक्ता समितिको विधानलाई सम्झनुपर्छ।

(ग) "आमभेला" भन्नाले उपभोक्ता समिति गठनको लागि राखिएको उपभोक्ताहरूको भेलालाई सम्झनुपर्छ।

(घ) "कार्यसमिति" भन्नाले कुनै पनि योजना संचालनको लागि गठित उपभोक्ता समितिलाई सम्झनुपर्छ।

(ङ) "बैठक" भन्नाले उपभोक्ता समितिको बैठकलाई सम्झनुपर्छ।

(च) "पदाधिकारी" भन्नाले कार्यसमितिका अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिवलाई जनाउछ।

३. **संगठित संस्था हुने:** (१) यो समिति संगठित संस्था हुनेछ।

(२) समितिको आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ साथै समितिले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट कार्य गर्न सकिनेछ।

(३) समितिले चल अचल सम्पत्ती प्राप्त गर्न उपभोग गर्न सक्नेछ तर समितिले आफ्नव अचल सम्पत्ती बिक्री गर्न पाउनेछैन। समिति विघठन भएमा सव समितिको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्ती हुनेछ।

४. **उपभोक्ता समितिका उद्देश्यहरू:** समितिका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गरि कम लागतमा अधिकतम उपलब्धी हासिल गराउने,

(ख) आयोजनाको कार्यान्वयन र प्राप्त प्रातिफल सम्म लाभग्राहिहरूको समतामसलक पहुच स्थापित गर्ने ।

५. **उपभोक्ता समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:** समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः

- (क) सम्झौता बमोजिमको काम तोकिएको परिणाम, गुणस्तर, समय र लागतमा सम्पादन गर्ने,
- (ख) उपभोक्ताहरूलाई कार्यालयबाट प्राप्त सूचना तथा मार्गदर्शनको जानकारी गराउने,
- (ग) उपभोक्ता समितिको कार्य सम्पादनलाई प्राधावकारी वनाउन समितिका सदस्यहरूको कार्यविभाजन तथा बाँडाफाँड गर्ने,
- (घ) सम्झौता बमोजिमको कामको परिणाम, गुणस्तर, समय र लागतमा परिवर्तन गर्नुपर्ने भएमा कार्यालयबाट स्वीकृति लिने,
- (ङ) वातावरण सन्तुलन कायम गर्दै नियमित मर्मत सम्भार मार्फत आयोजनाको दिगो व्यवस्थापन गर्ने।
- (च) आयोजना सम्पन्न पश्चात तोकिएको ढाँचाका कागजातहरू सहित समयमै फरफारकका लालगि कार्यालयमा पेश गर्ने

६. **खाता सञ्चालन:** (१) उपभोक्ता समितिको खाता वाणिज्य वा विकास बैङ्कमा खोलिनेछ।

(२) समितिको खाता, कोषाध्यक्ष र सचिव गरि ३ जनाको सयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ। खाता सञ्चालकहरू मध्ये कम्तिमा एक जना महिला हुनेछ।

७. **कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार:** कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।

(क) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकारः

- (१) समितिको नियमित बैठक बोलाउन निर्देशन दिने, बैठकका लागि मिति, समय र स्थान तोक्ने।
- (२) छलफल हुदा सबैको विचार संकलन गर्ने र सर्वसम्मत निर्णय गर्न पहल गरि निर्णयहरू लागू गर्ने, गराउने।
- (३) समितिले आर्जन/प्राप्त गरेको नगद वा जिन्सी सामानको सुरक्षाको प्रबन्ध मिलाउने।
- (४) विशेष बैठकको आवश्यकत परेमा विधान बमोजिम बैठक बोलाउने।
- (५) बिधान बमोजिम अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(ख) उपभोक्ता समितिको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकारः

- (१) अध्यक्षको आदेश अनुसार बैठक बोलाउने।

- (२) एक तिहाई सदस्यले विशेष बैठकका लागि लिखित माग गरेका विधान कमोजिम बैठक बोलाउने।
- (३) छलफलका प्रस्तापका आधारमा बैठकको निर्णय लेखि निर्णय प्रमाणित गर्ने/गराउने।
- (४) तोकिका अन्य कार्यहरु गर्ने।
- (ग) उपभोक्ता समितिको कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:
- (१) संस्थाको आम्दानी र खर्चको विवरण तयार गर्ने।
- (२) बैङ्कमा खाता सञ्चालन गर्दा सयुक्त रुपमा खाता सञ्चालन गर्ने।
- (३) संस्थाको नगद र जिन्सी सामानको जिम्मा लिइ सुरक्षा गर्ने।
८. **आम भेलाको काम, कर्तव्य र अधिकार:** आम भेलाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।
- (क) कार्यसमितिलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने।
- (ख) कार्य समितिको कुनै सदस्य वा सिङ्गो कार्यसमितिको विरुद्ध कुनै उजुरी भएमा निर्णय गर्ने।
- (ग) समितिको विधान संशोधन गर्ने।
- (घ) संस्थाको बार्षिक कार्ययोजना स्वीकृत गर्ने।
९. **आर्थिक व्यवस्थापन:** समितिको देहाय बमोजिम आर्थिक स्रोत हुनेछ:
- (क) गाउँपालिकाबाट प्राप्त अनुदान।
- (ख) जनश्रमदानबाट प्राप्त हुने आम्दानी।
- (ग) संघसंस्थाबाट नगद जिन्सी तथा अन्य आम्दानी।
- (घ) उपभोक्ता समितिबाट आयोजना/परियोजना/कार्यक्रम/योजना/क्रियाकलापमा गरिने लागत साझेदारीको रकम।
१०. **कार्यसमितिका पदाधिकारीको राजिनामा:** (१) समितिका सदस्यहरुले आफ्नो पदबाट राजिनामा दिन चाहेमा अध्यक्ष समक्ष दिन सकिनेछ।
- (१) अध्यक्षले आफ्नो राजिनामा सचिव मार्फत समितिको बैठकमा पेश गर्नुपर्नेछ र सो उपर समितिले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ।

११ विविध:

१.प्रतिलिपि दिन सक्ने : (१) उपभोक्ता समिति दर्ता प्रमाणपत्र हराएमा, च्यातिएमा वा यस्तै अन्य कारणले नयाँ प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनु पर्ने अवस्था भएमा कर एकाईले आवश्यक जाँचबुझ गरी आर्थिक ऐनले तोकेको प्रतिलिपि दस्तुर लिई प्रतिलिपि प्रमाणपत्र जारी गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि नवीकरण गर्ने महल खाली नभएको अवस्थामा नयाँ प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउँदा यस दफा बमोजिमको दस्तुर लाग्ने छैन ।

(२) विधान संशोधन गर्नुपर्ने भएमा कार्यसमितिले स्वीकृत गरि आमभेलामा पेश गर्नु पर्नेछ। आमभेलामा उपस्थित सदस्यहरूको कम्तिमा दुई तिहाई बहुमतबाट मात्र विधान संशोधन हुन सक्नेछ।

३. यो विधान प्रचलित ऐन, नियमहरूसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः खारेज हुनेछ।

आजाले

खेमराज छिनाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत